

Program wychowawczo- profilaktyczny

PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO NR 8 W DĘBICY

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U.z 2004r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. Nr 4, poz. 17.)
- Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku podręczników (Dz. U. Nr 89. poz. 730).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 poz.1249).
- Statut Przedszkola.

*„W wychowaniu chodzi o to, ażeby
człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem [...],
umiał być bardziej nie tylko z drugim, ale i dla drugiego”*

Jan Paweł II

Wychowanie od podstaw nie jest rzeczą prostą. Jest to proces ciągły, długotrwały. Nauczyciel – wychowawca pomaga kształtować osobowość dziecka, wychowywać mądrych i dobrych ludzi, wspiera wychowawczą rolę rodziny.

Program wychowawczo -profilaktyczny Przedszkola Miejskiego Nr 8 w Dębicy stworzony jest na bazie podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Program ten opracowany został w wyniku diagnozy potrzeb przedszkola w zakresie działań wychowawczych. Wspomaga pracę nauczyciela i wspiera działania wychowawcze rodziców. Tworzenie jednorodnego środowiska wychowawczego jest jedną z najskuteczniejszych metod w profilaktyce wszelkich zachowań niepożądanych.

Program ten przeznaczony jest do realizacji w przedszkolu i w swoim założeniu obejmuje pracę nad całością osobowości dziecka z uwzględnieniem kształtowania sfery psychicznej, duchowej i fizycznej.

Celem wspólnych oddziaływań wychowawczych nauczycieli i rodziców jest zapewnienie każdemu dziecku:

- radosnego i szczęśliwego dzieciństwa,
- bezpieczeństwa,
- poczucia własnej godności.

Charakterystyka programu

Celem programu jest świadome wprowadzanie dziecka w system pożądaných zachowań, zapewnienie warunków do pełnego rozwoju osobowego każdego wychowanka, poprawa jakości pracy wychowawczej, uwzględnienie potrzeb społeczności przedszkolnej: dzieci, rodziców, środowiska oraz pracowników. Program zawiera cele, które ukierunkowują działalność nauczyciela oraz wspomagają kształtowanie prawidłowych postaw funkcjonowania dzieci w grupie w oparciu o wzmocnienia pozytywne.

Program wychowawczy jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego i zawarty jest w następujących obszarach:

- Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych.
- Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku.
- Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych.
- Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt.
- Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne.

Warunki realizacji

Programem wychowawczo-profilaktycznym objęte są dzieci przedszkolne. Zadania realizowane będą w sposób ciągły przez wszystkich nauczycieli, poprzez odpowiedni dobór metod i form pracy, literaturę, pomoce dydaktyczne oraz stosowanie środków wychowawczych wzmacniających pozytywne zachowania dzieci. Nauczyciele będą współpracować z rodziną dziecka w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych. Dzieci zaangażują się we wspólne tworzenie i przestrzeganie Kodeksu Przedszkolaka. Pracownicy niepedagogiczni będą wspierać działania nauczycieli.

Program obejmuje funkcjonowanie dziecka grupie w zakresie podstawowych dziedzin życia przedszkolnego:

- samoobsługi i czynności higienicznych
- zabaw samorzutnych
- zajęć i zabaw zorganizowanych, uroczystości
- spożywania posiłków
- spacerów, wycieczek, zabaw na powietrzu.

W naszym Przedszkolu

DZIECKO:

1. Poznaje swoje prawa i obowiązki.
2. Czuje się bezpieczne.
3. Rozwija się twórczo i jest samodzielne.
4. Ma możliwość indywidualnego rozwoju i osiąga sukces.
5. Uczy się dostrzegać swoje mocne strony.
6. Buduje pozytywny obraz samego siebie.
7. Jest świadome swojej przynależności narodowej.
8. Uczy się dostrzegać potrzeby innych ludzi.
9. Osiąga gotowość szkolną na wysokim poziomie.

W naszym Przedszkolu

RODZICE:

1. Uzyskują fachową pomoc pedagogiczną.
2. Otrzymują obiektywną ocenę postępów i niepowodzeń dziecka.
3. Mogą mówić otwarcie o swoich spostrzeżeniach na temat pracy przedszkola.
4. Bezpośrednio rozmawiać z nauczycielem o trudnych sprawach wychowawczych.
5. Mogą czynnie uczestniczyć w życiu przedszkola.
6. Czynnie wspierają przedszkole w jego działaniach.
7. Chętnie współpracują z nauczycielami, oferując wszechstronna pomoc.
8. Są partnerami w tworzeniu klimatu działalności kształcąco - wychowawczej i zarządzania placówką.

W naszym Przedszkolu

NAUCZYCIELE:

1. Aktywnie realizują zadania przedszkola określone w dokumentach wewnętrznych placówki.
2. Podejmują działania innowacyjne. Są aktywni i twórczy.
3. Tworzą i realizują autorskie programy dostosowane do potrzeb dziecka i placówki.
4. Współpracują z rodzicami i środowiskiem lokalnym.
5. Doskonają swoją wiedzę i uzyskują nowe doświadczenia.
6. Wykorzystują twórcze i aktywne metody, promując nowatorski styl pracy.
7. Uzyskują wyższe stopnie awansu zawodowego.
8. Pozyskują rodziców do efektywnych działań na rzecz przedszkola oraz poszukują sympatyków i partnerów przedszkola.
9. Monitorują efektywność własnej pracy.
10. Dzielą się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami.
11. Prowadzą obserwację pedagogiczną i diagnozują rozwój dziecka.
12. Dobierają metody wychowawcze i dydaktyczne, które wspomagają indywidualny rozwój dziecka.
13. Proponują rodzicom nowe formy współpracy.

Metody:

- **Podające:** opowiadania, wiersze, piosenki, pogadanki, historyjki obrazkowe, baśnie i bajki o charakterze relaksacyjnym, psychoedukacyjnym i psychoterapeutycznym)
- **Aktywizujące:** inscenizacja, „burza mózgów”, gry dydaktyczne, metaplany, drama, pedagogika zabawy, P. Dennisona, W. Sherborne, A. M. Kniessów. K. Orffa, R. Labana, M. Bogdanowicz, H. Tymichowej, E. Gruszczyk-Kolczyńskiej.

- **Eksponujące i pogładowe** (spacery, wycieczki, pokazy, filmy, teatryki, zabawy parateatralne, pantomima, wystawy prac plastycznych, ilustracje, prezentacje multimedialne);
- **Praktyczne:** metoda projektów badawczych, zabawy ruchowe, zabawy dydaktyczne, doświadczenia i eksperymenty.

Zadania:

I. INTEGRACJA

Przedszkole jest miejscem przyjaznego przebywania dzieci o różnym stopniu rozwoju.

Cele szczegółowe:

- rozróżnianie pozytywnych i negatywnych form zachowania,
- akceptowanie drugiego człowieka,
- rozróżnianie dobra od zła,
- przestrzeganie kompromisu w zabawie,
- rozwiązywanie konfliktów,
- rozpoznawanie i nazywanie uczuć innych,
- stosowanie się do umów ustalonych w grupie (Kodeksu przedszkolaka),
- kształtowanie samodzielności,
- kształtowanie odporności emocjonalnej.

Formy realizacji:

- zabawy integracyjne, tematyczne, dydaktyczne, konstrukcyjne, ruchowe
- muzykoterapia,
- logorytmika,
- formy teatralne,
- literatura dla dzieci,
- wystawki prac dziecięcych,
- zajęcia otwarte, warsztaty dla rodziców,
- relaksacja.

II. OBYCZAJOWOŚĆ

Przedszkole pomaga dostrzegać wokół siebie wartości ważne dla społeczeństwa.

Cele szczegółowe:

- kształtowanie poczucia przynależności do grupy, rodziny oraz wypełnianie obowiązków na ich rzecz,
- dbanie o dobro własne i innych,
- odczuwanie więzi z przedszkolem, domem rodzinnym i ojczyzną,
- używanie form grzecznościowych,
- kulturalne zachowywanie się w każdej sytuacji,
- rozróżnianie pozytywnych i negatywnych form zachowania,
- dostrzeganie odrębności innych i rozumienie ich potrzeb.

Formy realizacji:

- kronika przedszkolna
- uroczystości
- spotkania
- konkursy
- koncerty
- programy

Kodeks przedszkolaka

- Wspólnie i zgodnie bawię się z dziećmi.
- Potrafię czekać na swoją kolej podczas działalności zabawowej i edukacyjnej.
- Szanuję własność cudzą i wspólną.
- Wiem, że praca innych jest trudem, który należy szanować i tego samego oczekuję od innych.
- Do zabawy biorę tylko te zabawki, którymi teraz będę się bawić, a po skończonej zabawie odłożę je na miejsce.
- Bawię się tak, aby nie powodować zagrożenia i przykrości innym.
- Pomagam innym młodszym i mniej sprawnym kolegom.
- Próbuję samodzielnie rozwiązywać sytuacje problemowe zgodnie z ogólnie przyjętymi normami.
- Stosuję formy grzecznościowe: proszę, dziękuję, przepraszam itp.
- Wiem, że w przedszkolu jestem po to, aby zdobyć wiedzę i umiejętności potrzebne mi w szkole.

III. REGIONALIZM, PATRIOTYZM

Przedszkole tworzy warunki sprzyjające uczestniczeniu dzieci w życiu rodziny, lokalnego środowiska oraz klimat miłości do małej i wielkiej ojczyzny.

Cele szczegółowe:

- wzmocnianie więzi emocjonalnej z rodziną,
- rozwijanie zainteresowania własną miejscowością i regionem,
- wzmocnianie poczucia przynależności narodowej, historycznej, kulturowej,
- uświadamianie oraz wpajanie szacunku dla kultury własnego narodu oraz jego dziedzictwa,
- kształtowanie postaw otwartych, tolerancyjnych, nastawionych na różnorodność i akceptację innych kultur i narodów,
- poszanowanie praw człowieka.

Formy realizacji:

- zajęcia tematyczne,
- spacer, y,
- wycieczki,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- konkursy tematyczne,
- wystawy okolicznościowe,
- imprezy,
- kiermasze,
- uroczystości.

Kodeks małego patrioty

- Znam członków swojej rodziny.
- Znam nazwę swojej miejscowości i uczestniczę w jej życiu.
- Szanuję kulturę i tradycje narodowe.
- Wiem, że mieszkam w Polsce i jestem Polakiem.
- Znam hymn Polski i szanuję znaki narodowe.
- Wiem, że Polska należy do Unii Europejskiej.
- Wiem, że wszyscy ludzie mają te same prawa.

IV. EKOLOGIA

Przedszkole uczy kochać i chronić otaczającą go przyrodę.

Cele szczegółowe:

- kształtowanie opiekuńczej postawy dzieci wobec istot żywych i środowiska naturalnego,
- ukazywanie walorów estetycznych przyrody i budzenie potrzeby zachowania jej piękna,
- kształtowanie u dzieci poczucia odpowiedzialności za stan środowiska w swoim otoczeniu,
- zachęcanie dzieci i ich rodziców do podejmowania konkretnych działań na rzecz przyrody ojczystej.

Formy realizacji:

- wycieczki,
- spacerowanie,
- konkursy,
- prace porządkowe,
- prace hodowlane,
- doświadczenia,
- obserwacje przyrodnicze,
- eksperymenty,
- akcje ekologiczne,
- filmy

Kodeks małego ekologa

- Nie łamię gałęzi drzew i nie deptuję trawników.
- Nie śmieczę.
- Nie męczę zwierząt.
- Sadzę drzewa i krzewy.
- Opiekuję się zwierzętami.
- Zwracam uwagę tym, którzy czynią krzywdę przyrodzie.
- Rozpoznaję zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

V. ZDROWIE

Przedszkole rozwija umiejętności i nawyki oraz promuje zachowania, które pozwalają spojrzeć na zdrowie, jako wartość.

Cele szczegółowe:

- kształtowanie świadomej i czynnej postawy w dążeniu do zachowania zdrowia,

- nabywanie właściwych nawyków higienicznych, żywieniowych i aktywności ruchowej,
- stwarzanie poczucia bezpieczeństwa własnego i innych, oraz życia w zgodzie ze środowiskiem naturalnym,
- angażowanie rodziców w działalność prozdrowotną przedszkola.

Formy realizacji:

- zajęcia zorganizowane,
- zabiegi higieniczne,
- spacery,
- wycieczki,
- zawody sportowe,
- konkursy i turnieje,
- przedsięwzięcia i akcje prozdrowotne.

Kodeks zdrowego przedszkolaka

- Znam zasady dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo oraz je przestrzegam.
- Chętnie korzystam z zabiegów higienicznych.
- Spożywam zróżnicowane posiłki.
- Czynnie spędzam wolny czas.
- Rozumiem zasady sportowej rywalizacji.

Uwagi końcowe:

Za realizację programu wychowawczego odpowiedzialne są nauczycielki wszystkich grup wiekowych.

Ewaluacja:

1. Ocena realizacji „Programu Wychowawczego” na Naradzie Pedagogicznej podsumowującej.
2. Sposoby ewaluacji:

Analiza dokumentów:

- program wychowawczy,
- księga protokołów rady pedagogicznej,
- plany miesięczne poszczególnych grup,
- ankiety (załączniki 1,2)
- arkusze obserwacji i diagnozy, dzienniki.

Miarą osiągnięcia celów programu będzie:

SYLWETKA ABSOLWENTA

Celem programu wychowawczo-profilaktycznego jest uzyskanie pod koniec procesu wychowania przedszkolnego w poszczególnych obszarach działalności edukacyjnej, w wyniku oddziaływań wszystkich członków społeczności przedszkolnej: **sylwetki wychowanka**, który charakteryzuje się następującymi umiejętnościami i wiadomościami:

- zna swoje prawa i obowiązki,
- jest samodzielne, tolerancyjne,
- szanuje swoją i cudzą własność,
- potrafi kulturalnie zwracać się do innych, używa zwrotów grzecznościowych,
- rozumie i przestrzega zasad zgodnego współżycia w grupie;
- ma szacunek dla samego siebie i innych,
- ma poczucie własnej wartości, wiary we własne możliwości i umiejętności,
- dostrzega i rozumie potrzeby innych,
- bezinteresownie pomaga innym,
- potrafi nazwać, wyrażać i kontrolować swoje emocje,
- wyraża swoje uczucia, potrzeby i oczekiwania,
- szanuje wolność i zdanie innych,
- podejmuje próby oceny swojego postępowania,
- rozumie konieczność ponoszenia konsekwencji swojego postępowania,
- rozumie znaczenie dialogu w rozwiązywaniu sporów,
- umie funkcjonować w środowisku zgodnie z przyjętymi normami,
- potrafi ponosić konsekwencje swojego postępowania,
- respektuje polecenia nauczyciela i innych osób dorosłych,
- zna słowa – klucze dobrej współpracy,
- potrafi radzić sobie w sytuacjach konfliktowych bez stosowania agresji,
- potrafi wyciszać się, odprężać, rozładowywać napięcia poprzez poznane techniki i zabawy,
- dostrzega i szanuje wartości: prawdę, dobro, piękno, uczciwość, sprawiedliwość, życzliwość, szacunek, tolerancję, odpowiedzialność,
- potrafi cieszyć się z własnych sukcesów,
- jest zainteresowane otaczającym światem,
- wie co sprzyja i zagraża jemu samemu i kolegom,
- zna zasady bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach, wie gdzie szukać pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia,
- zna i kultywuje tradycje rodzinne, lokalne, regionalne i narodowe,
- rozumie zasady mądrego i odpowiedzialnego współżycia człowieka ze światem przyrody, zna wstępne wiadomości na temat pierwszej pomocy przed medycznej.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W przypadku, gdy wychowawca podejrzewa, że dziecko z przedszkola odbiera rodzic (opiekun prawny) będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków:

1. Powiadamia dyrektora placówki.
2. Nie wydaje dziecka i jednocześnie zawiadamia o tym fakcie innego dorosłego członka rodziny, którego zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola.
3. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych

W przypadku gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka z przedszkola lub w przypadku przedłużającej się nieobecności rodziców dyrektor placówki po konsultacji z najbliższą jednostką policji podejmuje decyzję o dalszych krokach;

Policja może rozeznąć się w sytuacji domowej dziecka – sprawdzić czy rodzice przebywają w domu

- podjąć decyzję, że wychowawca może odprowadzić dziecko do domu (jeżeli są rodzice to dziecko zostaje pod opieką rodziców),
- gdy nie ma rodziców w domu wspólnie z policją podejmuje decyzję dotyczącą dalszego postępowania w danej sytuacji (np. zabrania dziecka do pogotowia opiekuńczego, czyli tzw. placówki interwencyjnej),
- przeprowadzenie rozmowy z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązanie ich do przestrzegania regulaminu przedszkola.

4. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których rodzic/opiekun prawny odbierający dziecko z przedszkola znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków, to wychowawca może rozpoznać sytuację domową i rodzinną dziecka jeżeli zachodzi taka konieczność powiadomienia o tym fakcie policję (specjalisty ds. nieletnich)- celem rozeznania sytuacji domowej i rodzinnej dziecka
a następnie powiadamia sąd rodzinny.

W przypadku gdy dziecko z przedszkola jest odbierane przez osobę niepełnoletnią, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o tym fakcie dyrektora placówki
2. Nie wydaje dziecka i jednocześnie zawiadamia o tym fakcie rodziców lub osobę uprawnioną – wskazaną przez rodziców celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.
3. Uzgadnia, kto odbiera dziecko z przedszkola. Jeżeli jest to osoba pełnoletnia, która nie widnieje na liście osób upoważnionych do odbioru dziecka – przedkłada upoważnienie podpisane przez rodziców (prawnych opiekunów), legitymujących się dokumentem potwierdzającym tożsamość w celu weryfikacji.
4. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych

W przypadku, gdy nie można nawiązać kontaktu z rodzicami lub osobą uprawnioną, dyrektor zwraca się do najbliższej jednostki policji o pomoc w celu rozeznania sytuacji domowej dziecka.

Po konsultacji z jednostką policji wspólnie podejmują decyzję, co do dalszych kroków postępowania w danej sytuacji:

- gdy nie ma rodziców w domu wspólnie z policją podejmuje decyzję dotyczącą zabrania dziecka do pogotowia opiekuńczego, czyli tzw. placówki interwencyjnej
- przeprowadzenie rozmowy z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązanie ich do przestrzegania regulaminu przedszkola.

W przypadku gdy rodzic/opiekun prawny notorycznie odbiera dziecko z przedszkola po godzinach urzędowania placówki, wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o tym fakcie dyrektora placówki.
2. Dokumentuje powyższy przypadek w formie notatki służbowej.
3. Dyrektor placówki wzywa na rozmowę wyjaśniającą rodzica/prawnego opiekuna, który, łamie regulamin przedszkola, powiadamia go o konsekwencjach takiego zachowania; zobowiązuje go do przestrzegania regulaminu przedszkola.
4. Ustala wspólnie z rodzicami zasady dalszego przebywania dziecka w przedszkolu.
5. W przypadku gdy rodzice/opiekunowie nadal odbierają dziecko z przedszkola po godzinach urzędowania dyrektor placówki zwraca się do najbliższej jednostki policji o rozpoznanie sytuacji rodzinnej dziecka. Następnie powiadamia pisemnie o tym fakcie policję, a w następnej kolejności sąd do spraw rodzinnych i nieletnich.
6. Skreśla dziecko z listy wychowanków przedszkola.

W przypadku gdy otrzymuje informację, że istnieje sytuacja w której dziecko jest zaniedbane lub pozostawione w domu bez opieki - wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia dyrektora placówki.
2. Powiadamia osobę, której przekazuje informację o możliwości powiadomienia odpowiednich instytucji (prawnych lub pozaprawnych) o zaistniałej sytuacji.
3. Dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala następujące kroki postępowania: rozmowa z rodzicami; wskazanie instytucji pomocowych; przeprowadza wizytę domową celem określenia sytuacji rodzinnej dziecka; zwraca się do najbliższej jednostki policji z prośbą o rozeznanie w sytuacji rodzinnej i domowej dziecka; w sytuacji, gdy nadal sytuacja nie ulega zmianie powiadamia najbliższą jednostkę policji celem wyjaśnienia, a potem powiadamia sąd rodzinny.
4. Sporządza dokumentację w formie notatki służbowej.

W przypadku gdy wychowawca znajduje na terenie przedszkola, niebezpieczne przedmioty i rzeczy powinien podjąć następujące kroki:

1. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza przedmioty i rzeczy przed dostępem do nich osób niepowołanych.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora przedszkola.
3. Przeprowadza z rodzicami rozmowę celem zobowiązania ich do dokładniejszego pilnowania i sprawdzania co dziecko zabiera z domu do przedszkola.
4. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych.
5. W przypadku niemożności usunięcia zagrożenia, należy wyprowadzić dzieci, powiadomić dyrektora i odpowiednie służby (straż pożarna, policja).
6. W czasie prowadzenia akcji przez w/w służby podporządkować się kierującym akcją.

W przypadku gdy na terenie przedszkola zdarzy się dziecku nieszczęśliwy wypadek wychowawca powinien podjąć następujące kroki:

1. Udziela dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej.
2. Powiadamia dyrektora placówki.
3. Jeżeli zdarzenie zagraża życiu dziecka i wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wzywa Pogotowie Ratunkowe, a potem powiadamia rodziców.
4. Niezwłocznie powiadamia rodziców/prawnych opiekunów o nieszczęśliwym wypadku, gdy zdarzenie nie zagraża życiu dziecka i nie wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wspólnie z rodzicami ustala dalsze kroki postępowania (postępuje zgodnie z sugestią rodziców).
5. Sporządza notatkę służbową, w której opisuje przebieg zdarzenia.

Lekkie obrażenie (otarcie, skaleczenie itp.)

1. Nauczyciel udziela dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej, zabezpiecza grupę.
2. Powiadamia dyrektora placówki.
3. Powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) dziecka o okolicznościach powstania obrażeń.
4. Dokonuje zapisu w zeszycie wypadków.

Poważny wypadek.

1. Nauczyciel udziela doraźnej pomocy przedmedycznej, zabezpiecza grupę.
2. Powiadamia dyrektora placówki.
3. Niezwłocznie powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) o nieszczęśliwym wypadku. Gdy zdarzenie nie zagraża życiu dziecka i nie wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej wspólnie w rodzicami ustala dalsze kroki postępowania (postępuje zgodnie z sugestią rodziców, spisuje notatkę z rozmowy).
4. Jeżeli zdarzenie zagraża życiu dziecka i wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej, wzywa pogotowie ratunkowe, powiadamia natychmiast dyrektora przedszkola, a potem powiadamia rodziców (prawnych opiekunów).
5. Sporządza notatkę służbową, w której opisuje przebieg zdarzenia.

POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJACH STWIERDZENIA ZAGROŻENIA ŻYCIA DZIECKA, WOBEC KTÓREGO STOSOWANA JEST PRZEMOC W RODZINIE LUB ZACHOWANIA AGRESYWNE.

Zadania i rola placówek oświatowych w świetle obowiązujących przepisów

1. W sytuacjach drastycznych: przemocy wobec dziecka, wykorzystania seksualnego, rażącego naruszenia prawa, zagrożenia dla życia i zdrowia dziecka prawo nie pozwala na dowolność i zdanie się na własne odczucia. Stosowne przepisy stanowią o tzw. społecznym bądź prawnym obowiązku powiadomienia. Każdy, komu znane jest zdarzenie zagrażające dobru dziecka lub działanie rodziców na jego szkodę, obowiązany jest powiadomić o tym sąd.
2. Obowiązek ten spoczywa w szczególności na urzędach administracji publicznej, takich jak: urzędy stanu cywilnego, sąd, policja, placówki oświatowe, szkoły, urzędy państwowe i samorządowe, prokuratura, opiekunowie społeczni, placówki i instytucje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie, które powzięły taką informację w związku ze swoją działalnością.
3. Na pracownikach instytucji publicznych i niepublicznych pracujących z dziećmi spoczywa szczególnie obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia dziecka bądź zagrożenia innych ze strony dzieci.
4. Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku

- zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta- A".
- 5.** W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza "Niebieska Karta - A" z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza "Niebieska Karta - A" następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza "Niebieska Karta - A" następuje bez udziału tej osoby.
  - 6.** Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
  - 7.** Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
  - 8.** W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej "działaniami", przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.
  - 9.** Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.
  - 10.** Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.
  - 11.** Po wypełnieniu formularza "Niebieska Karta - A" osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz "Niebieska Karta – B".
  - 12.** Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz "Niebieska Karta - B" przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
  - 13.** Formularz "Niebieska Karta - B" nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
  - 14.** Przekazanie wypełnionego formularza "Niebieska Karta-A" (Oryginał) do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Jeśli pocztą to za potwierdzeniem odbioru; na określony adres.
  - 15.** Kopię wypełnionego formularza "Niebieska Karta -A" pozostawia się u wszczynającego procedurę.
  - 16.** W ramach procedury przedstawiciel oświaty:
    - podejmuje działania, o których mowa w rozporządzeniu tj. udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
    - organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
    - może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Występowanie pojedynczego objawu nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia. Jeśli jednak symptom powtarza się, bądź kilka występuje jednocześnie, możliwe że mamy do czynienia z przemocą.

Podstawowe informacje dla nauczyciela tzn. jak rozpoznać czy dziecko w rodzinie jest krzywdzone.

1. Krzywdzenie psychiczne - upokarzanie, odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego jego możliwości, groźenie, zastraszanie, dziecka. Dziecko doznające takiej przemocy zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, wykazuje zaburzenia jedzenia; niedojadanie, nadmierne objadanie się, wymioty, samookaleczenie się, ma problemy ze snem, koszmary, strach przed zaśnięciem.

2. Wykorzystywanie seksualne - dziecko doznające wykorzystywania seksualnego jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, unika kontaktu z dorosłymi, opisuje zachowanie osoby dorosłej wskazujące na to, że próbowała je uwieść. Dziecko takie jest przygnębione, wycofane, ma problemy z koncentracją uwagi, zaczyna zachowywać się agresywnie, ma trudności w relacjach z rówieśnikami, odmawia przebiegania się w towarzystwie innych.

Dziecko takie ma problemy ze snem, przejawia dolegliwości bólowe intymnych części ciała, a także głowy i brzucha. Ma ono problemy np. z siedzeniem, chodzeniem, oddawaniem moczu, kału, częste infekcje dróg moczowo-płciowych, widoczne siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach, oraz otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne skóry, a także krwawienia. Sygnałem ostrzegawczym jest również zbyt duża erotyzacja dziecka, oraz odgrywana przemoc seksualna np. na lalkach, zabawkach.

3. Zaniedbywania bytowe, wychowawcze - zauważone symptomy u dziecka to: bardzo niska higiena osobista; dziecko brudne, cuchnące, brudne paznokcie, ubranie, ślady licznych ukąszeń, świerzb. Dziecko takie jest głodne, często choruje, jest zmęczone, apatyczne. Rodzice nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka.

4. Objawy zaniedbania dziecka w wieku przedszkolnym:

-fizyczne: niski wzrost, małowłowie, zaniedbane, brudne

-rozwojowe: opóźniony rozwój mowy, ograniczony zakres uwagi, niedojrzałość społeczno-emocjonalna, zaburzenia procesów poznawczych i zdolności uczenia się

- zachowanie: nadmierna pobudliwość, agresja, impulsywność, powszechna życzliwość, zaburzenia nerwicowe.

Zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
w dniu 05.10.2017r.